

İQTİSADİYYAT

www.iqtisadiyyat.com

Həftəlik iqtisadi, ictimai-siyasi, müstəqil qəzet

Qiyməti razılaşma yolu ilə

Qəzet 1999-cu ildən çıxır

ƏLƏT AZAD İQTİSADI ZONASININ YARADILMASI ÖLKƏMİZİN REGIONDA MÖVQELƏRİNİ DAHA DA GÜCLƏNDİRƏCƏK

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyulun 1-də Ələt Azad İqtisadi Zonasının təməli qoyma mərasimində iştirak edib.

Ələt Azad İqtisadi Zonasının səlahiyyətli qurumunun İdarə Heyətinin sədri Valeh Ələsgərov görülmə işlər barədə dövlətimizin başçısına məlumat verib. Bildirilib ki, Ələt Azad İqtisadi Zonasının ümumi sahəsi 850 hektar olacaq. İqtisadi zonanın ümumi sahəsinin 60 hektarında layihələndirilmə artıq başa çatıb və inşaat işləri başlayıb, bütün infrastrukturun yaradılması üçün zəruri addımlar atılıb.

Diqqətə çatdırılıb ki, zonanın yaradılmasında əsas məqsəd qabaqcıl idarəetmə təcrübəsinə uyğun yüksək əlavə dəyərli və ixracəyənli istehsal təmin etməkdir. İnnovativ texnologiyalardan istifadə edərək xidmətlər göstərən investorları cəlb etmək, bu şirkətlərin Azərbaycan şirkətləri ilə əməkdaşlığının təmin olunması nəticəsində ölkə iqtisadiyyatının dinamik və dayanıqlı inkişafına töhfə vermək, həmçinin on minlərlə yeni iş yeri yaratmaq da əsas hədəflərdəndir.

Qeyd edək ki, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycanda qeyri-neft sektorunun inkişafının təmin olunması, iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrinin şaxələndirilməsi, ölkəmizin ixrac potensialının artırılması, xarici investisiyanın cəlb edilməsi, biznes və investisiya mühitinin daha da yaxşılaşdırılması istiqamətində çox vacib layihələr icra olunub. Pandemiyanın dünyada yaratdığı böyük iqtisadi və maliyyə çətinliklərinə baxmayaraq, Azərbaycanda bu proseslər uğurla davam edir. Ələt Azad İqtisadi Zonasının yaradılması bunun bariz nümunəsidir. Bu layihənin icrası Azərbaycana böyük iqtisadi dividendlər qazandırmaqla yanaşı, ölkəmizin regionda mövqelərini daha da gücləndirəcək, Şərq-Qərb və Şimal-Cənub tranzit-nəqliyyat dəhlizlərində mühüm rolunu özündə cəmləndirən respublikamızın strateji əhəmiyyətini daha da artıracaq. Bu iqtisadi zonanın yaradılması dövlət gəlirlərinin və büdcəyə daxil olan vəsaitin artmasına, yeni investisiyaların

cəlb edilməsinə şərait yaradacaq. Dövlətimizin başçısı Ələt Azad İqtisadi Zonasının təməlini qoyub. **Sonra Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Televiziyasına müsahibə verib.**

İlham ƏLİYEV: “Bu zonanın yaradılması, əminəm ki, uğurumuzun növbəti addımı olacaqdır”

Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan Televiziyasına müsahibəsini nəzərinizə çatdırırıq.

Müxbir: Salam cənab Prezident, xoş gördük Sizi. Cənab Prezident, bu gün təməli qoyulan Ələt Azad İqtisadi Zonasının yaradılması ideyası necə yaranıb?

Prezident İlham Əliyev: Bu zonanın yaradılması ideyasının təməlinə bizim siyasətimiz dayanır. Xüsusilə son illər qeyri-neft sektorunun inkişafı ilə əlaqədar görülmə işlər bu zonanın yaradılmasına təkan vermişdir. Biz gördük ki, qeyri-neft sektoruna qoyulan sərmayə daha çox dövlət sərmayəsidir, yaxud da ki, yerli şirkətlərin sərmayəsidir. Xarici şirkətlər daha çox neft-qaz sektoruna sərmayə qoymağa meyillidirlər. Ona görə, bu zonanın yaradılması, əminəm ki, Azərbaycanın qeyri-neft sektorunun, iqtisadiyyatımızın qeyri-neft sektorunun inkişafına xidmət göstərəcəkdir. Eyni zamanda, burada yaradılacaq infrastruktur investorlar üçün cəlbədiçi olacaq, ölkəmizə yeni texnologiyalar gələcək, yeni iş yerləri yaradılacaq və burada işləyəcək Azərbaycan vətəndaşlarının əməkhaqqı yüksək olacaq, rəqabətqabiliyyətli məhsul istehsal ediləcək və bizim qeyri-neft sektorumuzun ixrac imkanları genişlənəcək.

- Cənab Prezident, Ələt Azad İqtisadi Zonasının yaradılması ilə bağlı hansı addımlar atılıb?

- İlk növbədə, biz təşkilati işləri görməli və elə bir şərait yaratmalı idik ki, investorları cəlb edə bilək. Aydın məsələdir ki, Azərbaycan açıq dənizlərə çıxışı olmayan ölkələrdəndir və belə ölkələrdə azad iqtisadi zonaları yaratmaq daha çətindir. Çünki əlverişli coğrafi vəziyyətə malik olan ölkələrdə bu zonalar çox böyük uğur qazanıb və

ilk növbədə, coğrafi yerləşməyə görə. Ona görə bizə gəldikdə, bu coğrafi vəziyyəti nəzərə alaraq daha da səmərəli işləməli idik və investorlar üçün daha da cəlbədiçi şərtlər təqdim etməli idik. İlk növbədə, qanunvericilik sahəsində işlər görülməli idi və mən 2017-ci ildə Ələt Azad İqtisadi Zonasının yaradılmasının sürətləndirilməsinə dair müvafiq Sərəncam imzaladım, 2018-ci ildə qanun qəbul edildi. Bu, həm dövlət maraqlarımızı, həm investorların maraqlarını tam təmin edən çox mütarəqqi qanundur. Bu, çox önəmlidir. Çünki əgər qanunvericilikdə investorlar üçün hansısa qeyri-müəyyən məqamlar olsaydı, əlbəttə ki, onları buraya cəlb etmək mümkün olmazdı. Xüsusilə nəzərə alsaq ki, son illərdə dünyada cərəyan edən iqtisadi və maliyyə böhranı investisiyaların həcmi azaldı. Əlbəttə ki, pandemiya da dünya iqtisadiyyatına mənfi təsir göstərmişdir. Belə bir tarixi məqamda bu addımı atmaq, əlbəttə ki, həm böyük cəsarət tələb edir, həm də bizim inamımıza əsaslanır. Ona görə hesab edirəm ki, qanunvericilik sahəsində görülmə işlər həm investorların, həm də Azərbaycan dövlətinin maraqlarını tam təmin edir. Ondan sonra 2018-ci ildə artıq praktiki işlərə başlanılmışdır. Bu 850 hektarlıq ərazi ayrılıb, Ələt Azad İqtisadi Zonasının konsepsiyasının işlənməsinə start verilib, işçi qrup yaradılıb və artıq işlər praktik müstəviyə keçmişdir.

- Cənab Prezident, Azad İqtisadi Zona niyə məhz Ələtdə yaradılır?

- İlk növbədə, Ələt qəsəbəsinin ərazisində böyük boş torpaq sahələri var və bu torpaq sahələrinin mütləq əksəriyyəti kənd təsərrüfatı üçün yararlı torpaqlardır. Digər tərəfdən, Ələt qəsəbəsi Bakı şəhərinə yaxındır. Bu da vacib şərtlərdən biridir. İnfrastruktur layihələrinin icrası üçün artıq bütün ilkin şərtlər vardır. Səngəçaldan 300 meqavatt gücündə elektrik stansiyası mövcuddur və infrastruktur layihələrinə qoyulan xərclər də nisbətən az olacaq. Burada Beynəlxalq Dəniz Limanı yerləşir. Bu da iqtisadi zonanın fəaliyyəti üçün önəmli amillərdən biridir. Hesab edirəm ki, Ələtin inkişaf

perspektivi də çox uğurlu ola bilər. Bax, bu amillər bu yerin seçilməsində əsas rol oynamışdır. Eyni zamanda, buradan bizim beynəlxalq dəhlizlərimiz də keçir. Şərq-Qərb dəhlizi, Şimal-Cənub dəhlizi Ələtin ərazisindən keçir. Ona görə logistika, nəqliyyat baxımından bu yer çox əlverişlidir. Məhz buna görə Ələt bu məqsədlər üçün seçilmişdir.

- Cənab Prezident, fikrinizcə, investorları bu Azad İqtisadi Zonaya nə cəlb edəcək və onlar nəyə görə məhz buraya sərmayə qoyacaqlar?

- Biz də bu sualı özümüzə verirdik və ona görə bu zonanın yaradılması ilə bağlı görülmə işlər məhz bu suala cavab verməli idi. Çünki bu gün dünyanın müxtəlif ölkələrində azad iqtisadi zonalar var. Qeyd etdiyim kimi, bəzi ölkələrdə bunu təbii şərait, coğrafi yerləşmə şərtləridir. Açıq dənizlərə çıxışı olmayan ölkələrdə azad iqtisadi zonaların yaradılması təcrübəsi o qədər də uğurlu deyil. Biz uğurlu və uğursuz təcrübəni öyrənmişik, təhlil aparmışıq. Hesab edirik bu gün Azərbaycanda bütün ilkin şərtlər var ki, investorları məhz bu zonaya cəlb edək. İlk mərhələdə artıq 60 hektarlıq yer inkişaf üçün hazırdır. Amma, ümumiyyətlə, 850 hektar torpaq sahəsi ayrılıb. Bu torpaq sahəsinə bitişik olan torpaq sahələri də artıq müəyyən edilib ki, orada hər hansı bir tikinti aparılmasın, bu, gələcək inkişaf üçün lazımdır.

Azərbaycanda çox gözəl sərmayə iqlimi vardır. Biz bunu həm neft-qaz layihələrinin icrası zamanı nümayiş etdirmişik, həm də digər sahələrdə aparılan islahatlar nəticəsində çox gözəl investisiya iqlimi yaradılmışdır. Təsədüfi deyil ki, Dünya Bankının “Doing Business” hesabətində Azərbaycan 190 ölkə arasında 28-ci yeri ləyiq görülüb. Bu, dünya miqyasında çox böyük nailiyyətdir.

Digər vacib məsələ, - nə üçün biz hesab edirik ki, investorlar gələcək, - müasir infrastrukturun mövcudluğudur. Biz bu infrastrukturunu son illər ərzində ardıcıl şəkildə yaratmışıq. Bu gün yenə də beynəlxalq mötəbər qurumlara istinadla deyə bilirik ki, bu sahədə də böyük uğurlar əldə etdik. Bilirik ki, potensial investorlar, ilk növbədə, Dünya Bankının “Doing Business” hesabətində baxırlar, eyni zamanda, Davos Ümumdünya İqtisadi Forumunun reyting cədvəlinə baxırlar. Hər iki yerdə bizim üstünlüyümüz göz qabağındadır. İnfrastruktur layihələrinin səviyyəsinə görə, baxın, Azərbaycan hansı yerlərə ləyiq görülüb. Elektrik təchizatı sahəsində Azərbaycan Davos Forumunun hesabətində dünya miqyasında ikinci yerdədir. Təsəvvür edin, dünya miqyasında ikinci yerdə. Dəmir yolu xidmətlərinin səmərəliliyinə görə 11-ci yerdə. Hava nəqliyyatının səmərəliliyinə görə 12-ci yerdə. Avtomobil yollarının keyfiyyətinə görə 24-27-ci yerləri bölüşür. Xəzər gəmiçiliyi gəmiçilik xidmətlərinə görə 25-ci yerdədir. Bütün bunlar bizim əldə etdiyimiz böyük uğurlardır. Bu uğurlar bu gün ölkəmizin dinamik in-

kişafını təmin edir. Çünki əsas infrastruktur layihələri artıq ya başa çatıb, ya da başa çatmaq üzrədir. İnvestorlar üçün bunlar çox önəmli şərtlərdir - investisiya iqlimi, infrastruktur layihələri.

Həmçinin son illər ərzində Azərbaycanda çox güclü kadr potensialı yaradılıb. Biz dövlət xətti ilə minlərlə gənci dünyanın aparıcı ali məktəblərində oxutmuşuq. Kadr potensialı var, bu da investorları cəlb edəcək.

Azərbaycanda təhlükəsizlik təmin edilir. Azərbaycan dünyanın bəlkə də ən təhlükəsiz ölkələrindən biridir. İnvestorlar üçün bu amil də çox önəmlidir. Azərbaycanda mədəniyyətlərə-rası dialoq, dini tolerantlıq məsələləri dünya miqyasında artıq nümunə kimi göstərilir. Biz istəyirik ki, bütün dünya ölkələri buraya gəlsinlər və investisiya qoysunlar. Bu amil də çox önəmlidir. Digər tərəfdən, ölkəmizdə mövcud olan sabitlik hər bir investor üçün əsas şərtlərdən biridir. Sabitlik olmayan ölkələrə heç kim sərmayə qoymur. Bu, aksiomdur.

Digər vacib amil ondan ibarətdir ki, bizim sözümlə əməlimiz heç vaxt fərqlənmir. Yəni, nəyi deyiriksə, onu da edirik. Sözümlə tutan insanlarlaq və həyat bunu dəfələrlə göstərib. İnvestorlar üçün çox cəlbədiçi şərait yaradılıb. Hesab edirəm ki, uzunmüddətli sabitlik, sülh artıq investorlar üçün də gün kimi aydın məsələdir. Bütün bu amillərin mövcudluğu və bizim gələcəyimizə olan inam, əminəm ki, xarici sərmayədarları bu zonaya cəlb edəcək.

- Cənab Prezident, sonuncu sualım, Ələt Azad İqtisadi Zonası investorları qəbul etməyə nə vaxt hazır olacaq?

- Bu gün qoyulan təməl artıq işlərin başlanmasına təkan verir. Bu gündən etibarən tikinti işləri başlanacaq, infrastruktur layihələri, biznes mərkəzi, gömrük-keçid məntəqəsi və lazım olan digər sahələrdə işlər görülməkdədir. Hesab edirəm ki, bir ildən sonra - gələn ilin iyul ayından başlayaraq, biz investorları qəbul etməyə hazır olacağıq.

O vaxta qədər Azad İqtisadi Zonanın rəhbərliyi həm ölkə daxilində, həm də xaricdə müxtəlif tədbirlər keçirəcək. Təqdimatlar keçirilməlidir, potensial investorlarla birbaşa təmaslar qurulmalıdır. Eyni zamanda, Azad İqtisadi Zonanın nümayəndələri müxtəlif ölkələrə ezam olunacaq, həmçinin xaricdən potensial investorlar dəvət ediləcək. Bununla bərabər, mən indi bizim bütün xarici ölkələrdəki səfirliklərə göstəriş verirəm ki, öz təmasları əsasında bu zonanın yaradılması ilə bağlı potensial investorlara məlumat versinlər.

Bəlaliklə, bir ildən sonra - gələn ilin iyul ayında zona investorları qəbul etməyə hazır olacaq. Əminəm, biz görəcəyik ki, bax, burada göstərilən mənzərə həyatda öz əksini tapacaq. Bu zonanın yaradılması, əminəm ki, uğurumuzun növbəti addımı olacaqdır.

- Cənab Prezident, suallarımızı ətraflı cavablandırdığınız üçün çox sağ olun. Məbləğlərinizi Sizə.

- Sağ olun.

QARABAĞIN YOLU NURA, İŞIĞA DOĞRUDUR!

İkinci Qarabağ müharibəsində qazanılan möhtəşəm Qələbə Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunu yüksəltməklə yanaşı, qarşıya iqtisadi prioritetlərə yenidən baxmaq, işğaldan azad olunmuş ərazilərin bərpası, gələcək inkişaf konturlarını müəyyən etməklə bağlı zəruri vəzifələr qoydu. Öncə onu deyək ki, Azərbaycan bu çətin vəzifələrin öhdəsindən gəlmək iqtidarındadır. Son 17 ildə aparılan iqtisadi siyasət nəticəsində ölkəmizin iqtisadiyyatı 3 dəfə artmışdır, valyuta ehtiyatları 50 milyard civarındadır. Lakin görülməli işlərin miqyası böyükdür. İşğal altında olan ərazilərimiz 30 il ərzində elə dağıdılıb talan edilmişdir ki, bu vəhşiliyin nə sözlə, nə də qələmlə ifadəsi yoxdur. Ağdam, Füzuli, Cəbrayıl şəhərləri, digər yaşayış məntəqələri yerlə-yeksan edilmişdir. Tarixi, dini abidələr, məscidlər, yollar, körpülər sosial obyektlər, meliorasiya və suvarma sistemi, demək olar ki, tam dağıdılmış, ekosistemə ciddi ziyan dəymiş, meşələr, su mənbələri məhv edilmişdir.

Hər yerdə vəhşiliyin, barbarlığın və yırtıcılığın əlamətləri görünür. İndi bu ərazilərə təşrif buyuran əcnəbiləri heyrət bürüyür, belə vandalizmə heç yerdə rast gəlmədiklərini bəyan edirlər. Azərbaycan maliyyə imkanları, dövlət başçısının möhkəm iradəsi işğaldan azad edilmiş şəhər və kəndlərimizin ən abad, gözəl və müasir məkana çevriləcəyinə şübhə yeri qoymur. Azad olunmuş ərazilərdə müasir infrastrukturun yaradılması məqsədilə ilkin olaraq 2,2 milyard manat vəsait ayrılıb. Cənab prezidentin 4 yanvar 2021-ci il tarixli fərmanı ilə işğaldan azad olunmuş ərazilərdə tikinti-quruculuq, yenidənqurma və abadlıq işlərinin aparılması, təhlükəsiz həyatın təmin edilməsi üçün “Qarabağ Dirçəliş Fondu” yaradılıb. Bu fond ərazilərin bərpası və yenidən qurulması işlərinin icrası üçün maliyyə resursları ilə təminatda dəstək verəcəkdir.

Qarabağa gedən yollar

İşğaldan azad olunmuş ərazilərin yenidən qurulması istiqamətində atılan ilk addım yeni yolların çəkilişinə başlanmasıdır.

Çünki yollar olmadan normal sosial və iqtisadi sistem qurmaq mümkünsüzdür.

“Böyük qayıdış” proqramının birinci mərhələsi işğaldan azad olunmuş ərazilərdə yeni yol-nəqliyyat infrastrukturunun yaradılmasıdır. Həyata keçirilən ilk layihələrdən biri Tərtər rayonunun Suqovuşan və Talış kəndlərinə gedən avtomobil yollarının yenidən qurulmasıdır.

Tərtər şəhərindən Suqovuşan kəndinə qədər olan yol 21 km, Suqovuşandan Talış kəndinə doğru uzanan yol 7,5 km-dir. Artıq 2-ci texniki dərəcəyə uyğun olaraq bu yollar bərpa edilmişdir. Dövlət başçısının tapşırığına əsasən Füzulidən Şuşaya yeni avtomobil yolunun çəkilişi sürətlə aparılır. Cari il yanvar ayının 14-də cənab Prezident İlham Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın Şuşaya səfəri zamanı onların iştirakı ilə Füzuli-Şuşa yolunun təməli qoyulmuşdur. Dövlət başçısı bu layihənin əhəmiyyəti barədə danışarkən demişdir: “Biz gedirik Şuşaya, azad edilmiş Şuşaya. Bu yolun tikintisi aparılır. Əminəm ki, ölkəmizin ən gözəl yollarından biri olacaq. Bəli ki, ən yüksək keyfiyyətlə tikiləcək. Eyni zamanda, mənzərəli yoldur. Tarixi yoldur. Qələbəyə aparan yoldur”.

İcrasına başlanılan digər bir yol Toğanlı-Kəlbəcər yoludur. Çox çətin relyefdə çəkilən bu yol Kəlbəcərdən Laçına qədər davam edəcək, eyni zamanda, Horadizdən Zəngilana, oradan Qubadlıya və Laçına qədər yolun çəkilişi həyata keçiriləcək. Dağlıq ərazilər arasında bu yollar vasitəsilə kommunikasiya əlaqəsi yaradılacaq və bu da öz növbəsində bölgənin başdan-başa iqtisadi dirçəlişinə, məskunlaşma prosesinin başlanmasına, turizmin inkişafına geniş imkanlar açacaq.

Hazırda azad edilmiş ərazilərdə iki hava limanı tikilir. Tikintiyə cənab Prezident İlham Əliyevin özü şəxsən nəzarət edir və birinci xanım Mehriban Əliyeva ilə birlikdə tikinti gedən əraziyə baş çəkir. Aeroportun təməli bu ilin yanvar ayının 14-də qoyulub. Aeroport yüksək standartlara uyğun tikilir. Belə bir hava limanının tikilib istifadəyə verilməsi

regionun əhəmiyyətini artıracaq, turistlərin və qonaqların Şuşaya rahat gəlişlərini təmin edəcəkdir. Şuşaya təşrif buyuran insanların sayı isə çox olacaq. Çünki 44 günlük Vətən müharibəsi Qarabağın incisi olan Şuşanı bütün dünyaya tanıtdı, bu füsunkar, möcüzəli diyar hər kəsdə böyük maraq oyatdı, onun adını planetin dörd bir yanına yaydı. Azad olunmuş ərazilərdə dəmir yollarının da tikilməsi və yenidən qurulması işlərinə start verilib. Bunlardan biri Bərdə-Ağdam dəmir yolu xəttidir. Bu xətt uzunluğu 104 km olan Yevlax-Xankəndi dəmir yolunun bir hissəsidir. Bundan başqa, Horadiz-Zəngilan-Ağbənd dəmir yolu xəttinin tikintisinə başlanılıb. Bu yol Zəngəzur dəhlizinə gəlib çatacaqdır.

Hər yan nura, işığa qərq olunacaq

Ərazilərin elektrik enerjisi ilə təchizatı probleminin qısa müddətdə həll edilməsi ən zəruri məsələlərdəndir. Yol infrastrukturunu, enerji təchizatı digər zəruri infrastruktur məsələlərini həll etməyə imkan verəcək.

Odur ki, ərazilərdə həm yeni xətlər, həm də yarımstansiyalar qurulub. Bu gün Şuşa şəhəri su və elektrik enerjisi ilə tam təmin olunub. Hazırda Daşkəsəndən Kəlbəcərə yeni ötürücü xətlər inşa edilir. Azad edilmiş ərazilərdə 75 km məsafədə 110 kilovoltluq 2 dövrəli elektrik verilişi xəttinin tikintisi həyata keçirilir. Növbəti mərhələdə Füzuli, Ağdam və Kəlbəcər rayonlarında, ümumilikdə 308 km elektrik verilişi xətlərinin çəkilməsi, yeni yarımstansiyaların tikilməsi ilə 110 kilovoltluq şəbəkə yaradılacaq. Bununla paralel olaraq dağıdılmış elektrik stansiyalarının yenidən qurulması istiqamətində tədbirlərin görülməsinə başlanılıb. Hələri çayı üzərində yerləşən 8 meqavat gücündə olan “Gülbənd” su elektrik stansiyası istifadəyə verilib. “Xudafərin”, “Qız Qalası” su elektrik stansiyalarının inşası ilə bağlı İran İslam Respublikası ilə razılıq əldə olunub. Qarabağ ərazisində 10-dan çox su elektrik stansiyasının yaradılması nəzərdə tutulur.

Pilot layihələr icra olunur

Yaşayış məntəqələrinin müasir standartlara uyğun bərpası və yenidən qurulması istiqamətində ilk pilot layihənin icrasına Zəngilan rayonunun Ağalı kəndindən başlanılıb. Prezident İlham Əliyev tərəfindən bütün Qarabağ ərazisi “Yaşıl enerji” zonası elan edilib, yaşayış məntəqələri “Ağıllı şəhər”, “Ağıllı kənd” konsepsiyası əsasında qurulacaq. Sözügedən pilot layihə Zəngilanın 1-ci, 2-ci, 3-cü Ağalı kəndlərini əhatə edir. Burada ilkin mərhələdə 200 fərdi evin tikilməsi nəzərdə tutulub. Ağdam şəhərinin baş planı ən yüksək və müasir şəhərsalma prinsiplərini özündə ehtiva edir. Plan əsasən, Ağdam 100 mindən çox əhalinin yaşadığı sənaye və turizm mərkəzinə çevriləcək. Şəhər müasir tipli intensiv bağlarla əhatə olunacaq. Həmin massivlərdə 8-20 nəfərlik hotellər, kiçik emal müəssisələri və tədarük məntəqələri tikiləcək. Burada müasir innovativ yeniliklər tətbiq ediləcək. Ağdamda həmçinin yüksəkmərtəbəli binalar tikiləcək, IT şəbəkəsi, turizm mərkəzləri yaradılacaq, parklar, yaşıllıq zolaqları salınacaq. Nəqliyyat və digər infrastruktur komponentləri bir-biri ilə ahəngdar vəhdətdə uzlaşdırılacaq. Ağdam ərazisində basdırılan 37 min mina xəritəsinin alınması işlərin tempini artıracaq, xarabalıqlar üzərində aləmə nur saçıran möhtəşəm şəhər ucalacaq!

Xarici şirkətlər Azərbaycanda

Cənab prezident 44 günlük müharibədən sonra dönə-dönə vurğulayıb ki, ən ümdə məqsədimiz ərazilərimizi mümkün qədər tez dirçəltmək və yurd həsrəti ilə yaşayan soydaşlarımızı o müqəddəs torpaqlara qovuşdurmaqdan ibarətdir. Dövlət başçısı onu da deyib ki, bu çətin və mürəkkəb işləri öz gücümüzlə görə bilərik. Sadəcə olaraq çox zaman apara bilər. Lakin bizə dəstək olmaq istəyən dost dövlətlərin köməyindən də imtina etməməliyik. Bu xüsusda danışarkən o, demişdir: “Şadam ki, bir sıra bizə dost olan ölkələr – Türkiyə, Pakistan, İtaliya, Çin, İsrail, Belarus, İran, Böyük Britaniya və digər ölkələr ərazilərimizin bərpası prosesində iştirak etmək arzularını bildirirlər. Azərbaycan dövləti də dost ölkələrlə bu sahədə əməkdaşlıq etmək niyyətini açıqlayıb. Dost ölkələri Azərbaycana cəlb edirik və edəcəyik”.

Yenidənqurma işində ilk olaraq Türkiyə şirkətləri ilə müqavilə imzalanıb, bundan sonra da qardaş ölkə ilə bir sıra layihələr üzrə müqavilələr imzalanacaq. Bu gün Zəngilan-Şuşa avtomobil yolunun tikintisi Türkiyə şirkəti tərəfindən aparılır. Türkiyədə fəaliyyət göstərən “GOSB” texnoparkı ilə Azərbaycan İnnovasiyalar Agentliyi arasında imzalanmış “Mədəni və Elmi Əməkdaşlıq” memorandumuna əsasən Qarabağda Yüksək Texnologiyalar Parkı yaradılacaq. Parkda ən son “Soft” və “Hard” elmi araşdırmaların aparılması və yüksək texnoloji cihazların istehsalı nəzərdə tutulur.

Dost ölkə olan İtaliya şirkəti ilə enerji təchizatı barədə müqavilə imzalanıb. Bu, yenilənən enerji mənbələrindən – su, günəş və küləkdən alınan enerjidir. İtaliyanın kənd təsərrüfatının inkişafı təcrübəsindən də geniş istifadə olunacaq. Çünki azad edilmiş torpaqlar münbit torpaqlardır və burada maksimum məhsuldarlıq əldə etmək imkanları böyükdür. Onu da qeyd edək ki, hazırda bu ərazilərdə fəaliyyətə başlamış şirkətlər Türkiyə, İtaliya və Böyük Britaniya şirkətləridir. Rusiya, Belarus, İsrail, Latviya və digər ölkələrin şirkətləri də işğal olunmuş ərazilərin yenidən qurulmasında iştirak edəcəklər. Zaman keçdikcə, ərazilər minalardan təmizləndikcə burada işləyən şirkətlərin sayı da artacaq. Bütün infrastruktur yaradıldıqdan sonra Qarabağda həyat qaynayacaq, gediş-gəliş artacaq, məskunlaşma prosesi sürətlənəcək.

İşğaldan azad edilmiş ərazilərə qardaş Türkiyənin ictimai birlikləri, bələdiyyələri və digər özəl qurumları böyük maraq göstərir.

Bütün bunlar istəkdən, könül sevdasından irəli gəlir. Türk qardaşlarımız bir jurnalist olaraq belə də yazırlar ki, həmin ərazilərdə heç olmasa bir ağac, bir gül kolu əkmək niyyətindədirlər.

Türkiyə Cümhuriyyətinin Prezidenti sayın Ərdəğanın Azərbaycana son səfəri, bu səfər çərçivəsində qədim Şuşanı ziyarət etməsi və orada Şuşa Bəyannaməsinin imzalanması Azərbaycanın ən böyük tarixi uğurudur. Bəlkə də bu hadisəni bu gün yətarincə dəyərləndirə bilmirik. Ancaq gələcəkdə Şuşa Bəyannaməsi Azərbaycan xalqının istiqal tarixinə qızıl hərfərlə yazılacaqdır. Bu hadisə ilə əlaqədar ruhumuz təzələniib, əhval-ruhiyyəmiz dəyişib, güvənimiz qat-qat artıb. Bundan sonra hər gələn gün, hər açılan səhər doğma vətənimizə böyük-böyük uğurlar və nailiyyətlər gətirəcək.

Zülfü İLYASOV,
“İqtisadiyyat” qəzetinin xüsusi müxbiri

“Şahdəniz-2”-nin şərq-cənub cinahından hasilat başlanıb

Bu, “Şahdəniz” yatağından gündəlik ümumi hasilatı 2,4 milyard standart kubfutdan yuxarı qaldırmağa imkan verəcək.

“Şahdəniz” konsorsiumu artıq 540 metr dərinlikdə yerləşən şərq-cənub cinahından hasilatın başladığını elan edib. Bu, 2021-ci il üçün planlaşdırılmış və təhlükəsiz və qrafikə uyğun yerinə yetirilmiş mühüm bir layihədir. Dərin-sulu cinahdan hasilat dənizdə bütün əlaqədar quraşdırma və istismar sınaqları uğurla başa çatdıqdan sonra iyunun 30-da başlayıb.

“BP Azerbaijan” şirkətindən bildirilib ki, yeni şərq-cənub hasilat cinahı 4 quyudan, 2 yeni axın xəttindən və dünya səviyyəli “Şahdəniz” lay-kollektoruna birləşdirilmiş çoxsaylı sualtı konstruksiyadan ibarətdir. Cinahın 2021-ci ilin üçüncü rübündə tam hasilat səviyyəsinə çatacağı gözlənilir.

“Şahdəniz” layihəsinin operatoru olan BP

şirkətinin Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə üzrə regional prezidenti Qəri Counz deyib: “Bu, “Şahdəniz” çərçivəsində cari il üçün planlaşdırdığımız ən mühüm layihədir və biz buna COVID-19 pandemiyasının yaratdığı çətinliklərə və məhdudiyyətlərə baxmayaraq, təhlükəsiz, qrafikə və büdcəyə uyğun şəkildə nail olduğumuzdan çox məmnunuq. “Şahdəniz-2 çərçivəsində əsas infrastruktur layihələri başa çatandan və 2018-ci ildə ilk qaz əldə olundandan bəri bütün “Şahdəniz” komandası bu nəhəng yataqdan hasilat səviyyəsini artırmaq üçün tam gücü ilə işləyir. Bunun üçün qalan cinahlarda yeni quyular istismara verilir və sualtı hasilat sistemində yeni infrastruktur işə salınır.

Məmnuniyyətlə bildirirəm ki, yeni işə salınmış şərq-cənub cinahı oradakı 2 manifolddan və “Şahdəniz-2” qurğularına çəkilmiş 40 kilometrədən çox uzunluğu olan axın xətlərindən istifadə etməklə “Şahdəniz” yatağından ümumi hasilat həcminə gündə təxminən 90 min barel neft ekvivalenti əlavə edəcək. Mən həm layihədə, həm də əməliyyatlarda çalışan bütün işçilərimizə təşəkkür edirəm. Məhz onların zəhməti nəticəsində belə çətin bir zamanda və son dərəcə ağır pandemiya şəraitində bu mühüm layihənin uğurla həyata keçməsinə nail olmuşuq”.

Vergi sahəsində aktual məsələlərə dair müzakirələr aparılıb

Avropadaxili Vergi Administrasiyaları Təşkilatının (IOTA) onlayn formatda 25-ci yubiley assambleyası keçirilib. Dövlət Vergi Xidmətinin nümayəndələri IOTA-nın yubiley assambleyasında iştirak ediblər.

Xidmətin Media və Kommunikasiya İdarəsindən bildirilib ki, inzibati sessiyada 2020-ci il üzrə IOTA-nın fəaliyyəti, maliyyə vəziyyəti və aparılmış daxili auditə dair hesabatlar, 2022-ci il üzrə büdcə və Tədbirlər Planı, təşkilatın maliyyə rəqlamentinə və qaydalarına dəyişikliklər barədə çıxışlar edilib, qurumun İcraiyyə Şurasına 9 üzv - Avstriya, Fransa, Yunanıstan, Macarıstan, Norveç, Rumıniya, Sloveniya, İsveçrə, Böyük Britaniya seçilib.

Sessiyanın davamında keçirilmiş səsvermələrlə İsveçrə Federal Vergi Administrasiyasının nümayəndəsi IOTA-nın yeni prezidenti, Fransanın Dövlət Maliyyə Baş Direktoratlığının nümayəndəsi qurumun icraçı katibi, Koreya Respublikası isə təşkilata yeni assosiativ üzv seçiliblər.

Assambleyanın “Vergi şəffaflığı dövründə məlumatların ən effektiv istifadəsinin təmin edilməsi” mövzusunda təşkil edilmiş texniki sessiyası çərçivəsində 2020-ci il üzrə ISORA baza məlumatlarına ümumi baxış keçirilib.

Tədbirdə təkmilləşdirilmiş gəlir idarəetməsi üzrə virtual təlim (VITARA) barəsində ətraflı məlumat verilib, vergi məlumat bazalarının is-

tifadəsində global trendlər, vergi uyğunluğunu uğurla təmin etmək və vergidən yayınma ilə mübarizə üçün məlumatların effektiv istifadəsinə dair fərqli yanaşmalar, həmçinin vergi və maliyyə məlumat mübadiləsinə dair xarici vergi administrasiyalarının təcrübələri haqqında təqdimatlar nümayiş etdirilib, sahələr üzrə geniş müzakirələr aparılıb.

İnzibati və texniki sessiyalardan ibarət olan Baş Assambleyada Dövlət Vergi Xidmətinin xidmət rəisinin müavini İlkin Vəliyev, Beynəlxalq vergitutma və vergi monitorinqi Baş İdarəsinin rəis müavini, təşkilat üzrə Dövlət Vergi Xidmətindən baş əlaqələndirici şəxs (PCP) Orxan Musayev və baş idarənin əməkdaşı, baş əlaqələndirici şəxsin müavini (shadow PCP) Səməd Bayramlı təmsil ediblər.

8-14 iyul 2021-ci il

Rəqəmsal iqtisadiyyat

RƏQƏMSAL MÜHİTDƏ TRANSAKSIYA XƏRCLƏRİ: İNDİKATOR FUNKSIYASI

Rəqəmsal mühitdə transaksiya xərcləri Rəqəmsal mühitin əsas indikatorlarından biri transaksiya xərcləridir. Mübadilə prosesində müliyyəti hüququnun bir tərəfdən digərinə verilməsi ilə bağlı olan xərclər kimi transaksiya xərcləri tərəf-müqabillərlə qarşılıqlı münasibətlərin səmərəliliyinə mane olan amillərin aradan qaldırılmasına sərf olunur. Bu xərclər natamam informasiya mühitində meydana gəlir. Onu da qeyd edək ki, ilkin yanaşmada transaksiya xərcləri bazarın fəaliyyəti üçün zəruri olan xərclər kimi qəbul edilmişdir.

Rəqəmsal transformasiyaların təzahürlərinin qiymətləndirilməsi üçün transaksiya xərcləri amilindən istifadənin ilkin və uğurlu cəhdlərindən biri kimi Don Tapskottun yanaşması diqqətəlayiqdir. O, hələ ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində hesab edirdi ki, transaksiya xərclərinin dinamika təhlili rəqəmsal mühitin təşəkkülü xarakteristikalarını kəmiyyət-cə qiymətləndirməyə imkan verəcəkdir. Transaksiya xərclərinə belə yanaşmanın onilliklərdən sonra rəqəmsallaşmanın əsas xarakteristikalarının müəyyən edilməsində istifadəsi onun əsaslı və məhsuldar olduğunu bir daha təsdiqləmişdir. Onu da qeyd edək ki, rəqəmsal transformasiyalarının aşkar təzahürlərinin, demək olar ki, hər yerdə müşahidə edildiyi hazırkı dövrdə onların qiymətləndirilməsində transaksiya xərclərinin dinamika təhlilinin nəticələrindən istifadə edilməsini, zənnimizcə, haqlı olaraq məqsəduyğun hesab edən tədqiqatçıların sayı, heç də az deyildir.

Rəqəmsallaşma transaksiya xərclərinin ölçülməsi imkanlarını reallaşdırmaq baxımından nəzərəcərpacaq potensial imkanlara malikdir. Məhz informasiya cəmiyyətinin və rəqəmsal mühitin üstünlüklərinin gerçəkləşdirilməsi həmin imkanların reallaşdırılması üçün əlverişli şərait yarada bilər. Bu halda informasiya axtarışında transaksiya xərcləri müəyyən qeyd-şərtlərlə informasiya resurslarının dəyərində bərabər götürürlə bilər.

Rəqəmsal mühitdə transaksiya xərcləri, artıq qeyd edildiyi kimi, müxtəlif bazarlarda fəaliyyətin səmərəliliyinin indikatoru kimi çıxış edə bilər. Bu baxımdan daşınmaz əmlak bazarında rəqəmsallaşan yeni institusional mühitdə transaksiya xərclərinin indikator funksiyasına dair aparılmış tədqiqatların nəticəsi olaraq müvafiq mənbələrdə qeyd edilən aşağıdakı fikir, zənnimizcə, diqqətəlayiqdir. Transaksiya xərcləri daşınmaz əmlak bazarının mühüm indikatoru və onun iştirakçılarının iqtisadi vəziyyətini müəyyən edən əməl olduğundan, həmin xərclərin yeni institusional (bu halda rəqəmsal) mühitdə minimumlaşdırılması imkanlarının tədqiqi xüsusi aktualıq kəsb edir. Aqrar sahədə də, demək olar ki, əloloji yanaşmaya rast gəlinir. Bu baxımdan aqrar subyektlərin iqtisadi davranış alternativləri axtarışı xərclərinin transaksiya xərclərinə aid edilməsi mövcud reallığı əks etdirir.

Transaksiya xərclərinin dinamika təhlili və indikator funksiyası

Rəqəmsal iqtisadiyyatın perspektivlərinə münasibət bildirmək baxımından da transaksiya xərclərinin dinamika təhlilinin nəticələrindən istifadəni tövsiyə edən tədqiqatçıların fikri maraqlıdır. İlkin təcrübədən göründüyü kimi, transaksiya xərclərinin dinamika təhlilinin nəticələri rəqəmsal mühitdə biznes fəaliyyətinin xarakteristikalarında əhəmiyyətli təşihləri əsaslandırmaq və həyata keçirmək üçün istifadə oluna bilər. Transaksiya xərcləri terminini elmi dövriyyəyə gətirənlərdən biri kimi Ronald Kouz onu aşağıdakı növlərə bölür: informasiya axtarışı (onun əldə edilməsi) xərcləri, danışıqların aparılması və razılaşmaların (müqavilələrin bağlanması) əldə edilməsi xərcləri, gözləmə və qiymətləndirmə xərcləri, müliyyəti hüququnun qorunması xərcləri, opportunist davranışla (fəaliyyətlə) bağlı xərclər. Bu təsnifatda sonuncu, yəni opportunist davranış dedikdə iqtisadi agentin öz məqsədlərinə çatmaq üçün etik qaydalar etina etmədiyi davranış başa düşülür.

Bu davranışın əsasında resursların mədudluğu səbəbindən iqtisadi maraqların üst-üstə düşməməsi, qeyri-müəyyənlik və müqavilə şərtlərinin qeyri-mükəmməlliyi durur. Rəqəmsal mühitdə yüksək ehtimalla opportunist davranışla bağlı xərclərin və müliyyəti hüququnun müdafiəsi xərclərinin səviyyələri arasında korrelyasiya asılılığından danışmaq olar. Rəqəmsal transformasiyalar gücləndikdə müliyyəti hüququnun müdafiəsi xərclərində əqli müliyyəti hüququnun rolu artır. Məhz əqli müliyyəti hüququnun müdafiəsi mexanizminin xarakteri və mükəmməlliyi rəqəmsal mühitdə opportunist davranışla bağlı xərclərin səviyyəsini şərtləndirən həlledici amilə çevrilir.

İnstitusional iqtisadiyyatın elmi istiqamət kimi təşəkkülünün ilk dövrlərində transaksiyaların mahiyyətinə və təsnifatına olan yanaşmalar da diqqətəlayiqdir. Belə ki, ilkin yanaşmada transaksiyaların üç növü fərqləndirilmişdir: ticarət transaksiyaları, idarəetmə transaksiyaları, rasionlaşdırma transaksiyaları. Arayış üçün bildirək ki, rasionlaşdırma transaksiyaları dedikdə, birgə fəaliyyət şəraitində mənfəət və zərərlərin bölgüsü hüququna malik tərəflər arasında razılaşma üçün danışıqlarda meydana çıxan transaksiya xərcləri nəzərdə tutulur.

Transaksiya xərclərinin mənbələrinin müəyyən edilməsi istiqamətində, zənnimizcə Kennet C.Errounun yanaşması rəqəmsal mühitin tələbləri baxımından az-çox dərəcədə məqbul sayıla bilər:

- 1) **kənar şəxslərin bu nemətdən istifadəsinə imkan verməmək xərcləri;**
- 2) **sövdələşmənin baş tutması şərtləri barədə informasiyanın əldə edilməsi də daxil olmaqla informasiya mübadiləsi ilə əlaqədar xərclər;**
- 3) **qeyri-tarazlıq xərcləri.**

Qeyri-tarazlıq xərcləri dedikdə Kennet C.Errou aşağıdakı mülahizəyə əsaslanır. Bazar və ya mərkəzləşdirilmiş xarakterli olmasından asılı olmayaraq, istənilən mürəkkəb sistemdə resursların bölgüsü həтта informasiyanın təmliqi şəraitində

belə, müəyyən müddət tələb edir:

a) sövdələşmə, optimal variant hesablanana qədər baş verdikdə optimal variant tapılana qədər keçən müddət;

b) və ya hesablamalar başa çatana qədər sövdələşmənin təxirə salındığı müddət.

Bu baxımdan qeyri-tarazlıq, əsasən qiymətləndirmə və gözləmə effekti ilə bağlı transaksiya xərcləri yaradır.

Qiyətlərə təsir göstərməyəcək qədər kiçik bazar payına malik, eynicinsli məhsul istehsal edən çoxsaylı satıcı və alıcının olduğu (iqtisadi nəzəriyyədə təkmil bazar) bazarda transaksiya xərclərinin uzun müddət şərti olaraq sifra bərabər götürülməsi, transaksiya xərclərinin iqtisadi xərclərə daxil edilməsi prosesini ləngitməmişdir. Belə yanaşma transaksiya xərclərinin kəmiyyətcə ölçülməsinin metodiki və informasiya çətinlikləri ilə əlaqədar olmuşdur. İqtisadi xərclərə daxil edilənə qədər transaksiya xərclərinin mahiyyətinin açıqlanmasında təməmilə digər sahələrin analoqlarından istifadə edilmişdir.

Transaksiya xərclərinin yuxarı həddi rəqəmsal mühitdə iqtisadi fəaliyyətin məqsəduyğunluğunu şərtləndirir. Başqa sözlə, qarşılıqlı əlaqədə göstərilən iqtisadi fəaliyyətin digər xərclərinin

məqbul olduğu halda transaksiya xərclərinin azaldıla bilməməsi həmin fəaliyyətin davamlığına təsir edən mühüm amilə çevrilir. Belə hesab olunur ki, transaksiya xərclərinin sifra bərabər olması üçün istehsal və gəlirlərin bölgüsü prosesləri kənar təsirlərdən asılı olmamalıdır. Bu mövqə Kouz teoreminə əsaslanır. Kouz teoreminə görə istehsalın strukturunun (resurslardan istifadə nisbətinin) optimallığı müliyyəti hüququnun bölgüsündən asılı deyildir. Transaksiya xərcləri məhz müliyyəti münasibətlərinin istehsal prosesinə təsir halında sifrdan böyük olur. Reallıqda isə bu, həmişə belədir və transaksiya xərclərinin sifra halına rast gəlinmir. Onu da qeyd edək ki, transaksiya xərcləri fəaliyyət sahəsində qənaətə (vaxta qənaət də daxil olmaqla) xidmət edir. Özü də həmin xərclər mübadilə prosesinə hazırlıq dövründə, mübadilə prosesində və həmin prosesdən sonra qənaətə səbəb ola bilər.

Rəsul Balayev, iqtisad üzrə elmlər doktoru, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin “Rəqəmsal texnologiyalar və tətbiqi informatika” kafedrasının professoru

Gəncədə sənaye partlayıcılarının istehsalını həyata keçirəcək zavod açılacaq

Yaxın gələcəkdə Gəncə şəhərində qabaqcıl innovativ texnologiyaların tətbiqi ilə sənaye partlayıcılarının istehsalını həyata keçirəcək zavodun inşası planlaşdırılır. Sözügedən şirkətin fəaliyyəti daimi iş yerlərinin açılmasına, dağ-mədən sənayesinin yan sahələrinin və qeyri-neft sektorunun inkişafı, o cümlədən ixracın şaxələndirilməsinə xidmət edəcək. Bu barədə “AzerGold”un 5 illik fəaliyyətinə dair açıqlamasında QSC-nin İdarə Heyətinin sədri Zakir İbrahimov deyib.

“AzerGold”un cari ildə təsis edilən ikinci törəmə şirkəti “AzerBlast” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti isə sənaye əhəmiyyətli partlayıcı maddələrin istehsalı üzrə ixtisaslaşmış. Şirkətin yaradılmasında məqsəd xüsusilə dağ-mədən və tikinti sənayesində istifadə edilən müliki partlayıcı maddələrə olan daxili tələbatın ödənilməsi və idxaldan asılılığın aradan qaldırılmasıdır”, - deyər İdarə Heyətinin sədri diqqətə çatdırıb.

“AzerGold”: İndiyədək 176 min metrdən çox buruqqazma işləri icra edilib

“AzerGold” QSC-nin fəaliyyət dövrü ərzində geoloqların bilavasitə iştirakı və rəhbərliyi ilə 176 min metrdən çox buruqqazma işləri icra olunub.

Bu barədə “AzerGold”un 5 illik fəaliyyətinə dair açıqlamasında QSC-nin İdarə Heyətinin sədri Zakir İbrahimov deyib. Z.İbrahimov qeyd edib ki, “Çovdar” mədəninə həyata keçirilən hasilat işləri ilə yanaşı, 5 ildə ehtiyatların artırılması, yeni mədənlərin işə salınması istiqamətində intensiv kəşfiyyat və tədqiqat işləri həyata keçirilib. QSC tərəfindən reallaşdırılan müvafiq tədqiqatlar nəticəsində istismarına hazırlıq göyünələn yataqların olvan metal resursları qəbul edilməsi beynəlxalq standartlara əsasən, ümumilikdə 24 dəfə artırılıb.

BirBank-ın yükləmə sayı 3 milyonu keçdi

Onlayn əməliyyatlara və yeni texnologiyalara üstünlük verən 3 milyon nəfərdən artıq istifadəçi BirBank tətbiqini App Store və Play Store-dan yükləyib. Hazırda BirBank ölkəmizdə ən çox yüklənilən və ən çox istifadə edilən mobil bank tətbiqidir. iOS və Android əməliyyat sistemləri BirBank-ı yükləmə sayı, istifadə dərəcəsi və istifadəçi rəyləri əsasında maliyyə sektorunun ən populyar tətbiqi olduğunu bildirərək, müştərilərə tövsiyə edir.

BirBank mobil tətbiqinin “Bonuslar” hissəsində həm də “ƏDV geri al” bölməsi yaradılıb. Artıq müştərilər portaldan olan şəxsi kabinetlərini BirBank vasitəsilə idarə edə bilərlər. Virtual “pul qabı”na yerləşdirilən vəsaitləri ölkədaxili bank kartlarına köçürmək və nağdsız ödənişlər zamanı istifadə etmək mümkündür.

Həmçinin, BirKart istifadəçiləri BirBank mobil tətbiqində yaradılmış şəxsi kabinetdə kredit və taksit borcları haqqında detallı məlumat alıb, ödənişləri apara bilərlər. Bütün bunlarla yanaşı, BirBank tətbiqində bankomatdan QR kod vasitəsilə nağdlaşma, həтта istifadəçiyə ən yaxın olan Kapital Bank bankomatının yerini də təyin etmək olar. Xüsusi funksiya ilə tətbiqə əlavə olunan avtomobilin cərimələri barədə

dərhal bildiriş almaq və cərimə ödənişləri həyata keçirmək mümkündür. Xatırladaq ki, ölkə üzrə ən məşhur bank tətbiqi olan BirBank-ın 3 milyondan artıq yüklənmə sayı var. iOS və Android əməliyyat sistemlərinin istifadəçiləri 1 dəqiqə vaxt sərf edərək, onlayn qeydiyyatdan keçməklə xidmətdən yararlanı bilərlər. Tətbiqin bir sıra üstünlükləri vardır: rahat qeydiyyat, tətbiqə istənilən bankların ödəniş kartlarını əlavə etmək imkanı, əməliyyatlara və hesaba bağlı bonuslarını idarə edilməsi və s. Ətraflı məlumat üçün www.birbank.az və ya 196 Məlumat Mərkəzi.

Hər 1000 manat kredit üçün ayda 33 manat ödəniş edin!

Kapital Bank əhalinin nağd pula olan tələbatını qarşılamaq məqsədilə yeni güzəştli şərtlərlə kredit kampaniyası təqdim edir. Rəsmi gəliri olan hər kəs, kampaniya çərçivəsində Kapital Bankdan hər 1000 manat kredit üçün, ayda cəmi 33 manat ödəniş edəcək. Üstəlik, onlayn kredit sifarişlərində nağdlaşdırma komissiyası 0% təşkil edir.

Əməkhaqqını Kapital Bank və ya digər istənilən bankdan alanlar 20 000 manatadək nağd pul kreditini maksimum 60 ayadək ala bilərlər. Nağd pul krediti-

tinin illik faiz dərəcəsi 19%-dən başlayır. Şərtlərə əsasən kredit götürənlərə BirKart hədiyyə olunur. Kampaniya 31 avqust 2021-ci il tarixinədək davam edəcək. Kredit üçün www.kapitalbank.az saytına, BirBank mobil tətbiqinə, 8196 qısa nömrəsinə 1 yazıb göndərməklə, Bankın müxtəlif sosial şəbəkələrdə olan səhifələrinə və ya Kapital Bank-ın filiallarına yaxınlaşaraq müraciət etmək kifayətdir. Ümumi kredit şərtləri barədə ətraflı — <https://kbl.az/gtkpr>.

Армения с помощью немцев убивает реки, чтобы убивать новых азербайджанцев

Люди привыкли воспринимать войну как нечто страшное и неисправимое, звучащее оглушительным грохотом орудий, ощущаемое взрывными волнами от снарядов, как чудовищную машину человеческого грехопадения, оставляющую за собой горы трупов. Иными словами, война - она видна, как и видны ее ужасающие последствия. Однако есть и другие виды войн, которые приводят к не меньшим, а подчас и к более разрушительным потерям. И мы здесь не станем говорить об экономических, идеологических или информационных войнах. Эти виды войны тоже наносят свой урон, который, однако, не всегда удается оценить в человеческих жизнях. Но есть один вид войны, который исподтишка, не сразу, видимо, но планомерно и последовательно разрушает саму сферу жизнеобеспечения противника, на долгие годы создает угрозу его существованию и, что самое ужасное, наносит непоправимый урон генофонду.

Мы говорим об экологической войне. И это не случайно. В ходе Отечественной войны 2020 года, азербайджанские бойцы смогли нанести поражение Армении в честном бою. Однако несмотря на подписанное заявление о прекращении огня, противник продолжает против нашего народа необъявленную варварскую войну - экологическую! Фактически Армения проводит против Азербайджана то, чему ученые давно придумали название - ЭКОЦИД!

После победоносной Отечественной войны и освобождения земель от армянской оккупации, мы наконец-то получили доступ к природным

ресурсам своих исконных территорий. Однако то, что происходит с водами трансграничных рек Азербайджана, протекающих через территорию Армении, вызывает неподдельный ужас и страх за будущее поколения тех мирных жителей, которые должны будут вернуться на освобожденные территории. Как отмечается в отчете Министерства экологии и природных ресурсов Азербайджана, мониторинг, проведенный после 44-дневной Отечественной войны, и анализ проб воды, взятых в четырех трансграничных реках, установил, что их загрязнение в разы превышает норму. По словам специалистов министерства, больше всего загрязнена река Охчучай, находящаяся в Зангиланском районе.

И именно в эту реку сбрасываются сточные воды двух месторождений, расположенных в русле этой реки на армянской стороне, что создает проблему загрязнения не только самой этой реки, но и Араза, куда она впадает. "Уровень загрязнения этой реки выше, чем у некоторых других приграничных рек. По данным мониторинга, проведенного в январе-марте 2021 года, содержание никеля в 7 раз, железа в 4 раза, медно-молибденового соединения в 2 раза выше нормы", - сообщил журналистам 8 апреля 2021 года Мехман Набиев, специалист Министерства экологии и природных ресурсов Азербайджана. И это только начало. Если армянские власти не предпримут своевременных действий по устранению причин загрязнения реки Охчучай, уровень загрязнения будет лишь расти и

приведет не только к пагубным последствиям для флоры и фауны бассейна этого водного потока, но и к экологической катастрофе, которая окажет смертельное воздействие на человека.

Экспертная оценка германской SGS

Как уже отмечалось, Минэкологии Азербайджана провело анализ воды по всему течению реки Охчучай. Согласно полученным данным везде наблюдалось превышения допустимых норм загрязнения. Пробы воды, взятые в верховьях Охчучай (в районе села Гарагол недалеко от границы с Арменией) Зангиланского района, показали содержание марганца в 3,6 раза, железа в 4,6 раза, никеля в 5,7 раза, кадмия в 3,5 раза, свинца в 1,3 раза, цинка в 1,2 раза, молибдена в 2,5 раза выше допустимой нормы.

Последний анализ проб речной воды и донных отложений был проведен в международно-аккредитованной и сертифицированной лаборатории SGS в Германии по заказу Минэкологии Азербайджана. Результаты анализов проб воды, взятых из реки Охчучай, выявили высокое содержание тяжелых металлов, в частности железа, меди, марганца, молибдена, цинка, хрома, никеля и других в поверхностных водах реки, в то время как чрезмерная концентрация опасных веществ в пробах донных отложений показывает, что уровень загрязнения реки является критическим.

Эти результаты не могут не вызывать серьезной обеспокоенности за судьбу азербайджанских освобожденных территорий, находящихся в бассейне реки Охчучай и зависящих от нее в вопросе обеспечения чистой водой.

Армения игнорирует Конвенцию

К сожалению, Армения, откуда большинство рек впадает на территорию Азербайджана, еще не присоединилась к Конвенции по охране и использованию трансграничных водотоков и международных озер. Этот международный документ, принятый в 1992 году в Хельсинки, служит специальным механизмом для усиления национальных мер и международного сотрудничества, направленных на достижение экологически безопасного управления и защиты трансграничных поверхностных и подземных вод.

Учитывая это, Минэкологии Азербайджана, которая является стороной упомянутой конвенции, обратилось к международным организациям по поводу экологических опасностей и критической ситуации Охчучай. Наряду с международными организациями,

Минэкологии Азербайджана обратилось в Германский Бундестаг и его фракцию партии "Зеленых", чтобы привлечь их внимание к этому вопросу, учитывая серьезную угрозу для окружающей среды и здоровья людей, которую представляет Зангезурский медно-молибденовый комбинат, эксплуатирующий Каджаранский рудник, в котором основным акционером является немецкая компания Cronimet Holding. В письме министерство выразило свои ожидания от правительства Германии, гражданского общества и экологического сообщества неотложной реакции на этот вопрос. В послании также говорится о том, что данная проблема находится в центре внимания многочисленных армянских экологических организаций.

Прецеденты Международного суда Что касается конкретных судебных решений, то стоит отметить решение Международного Суда ООН по делу о целлюлозных заводах, на реке Урутай, в котором Суд ограничил сферу применения упомянутого нами выше принципа "sic utere tuo" ущербом для окружающей среды другого государства, заявив, что "государство... обязано использовать все имеющиеся в его распоряжении средства для того, чтобы избежать осуществления такой деятельности на его территории или в любом районе, находящемся под его юрисдикцией, которая может причинить значительный ущерб окружающей среде другого государства". Согласно заявлению Суда, эта формулировка вытекает из решения по делу о проливе Корфу 1949 г., в котором Суд заявил, что "каждое государство обязано заведомо не позволять использовать свою территорию для совершения действий, противоречащих правам других государств".

Учитывая упомянутые нами принципы, установленные международными обычаями и решениями Международного суда ООН, а также неопровержимые факты о трансграничном загрязнении, которые подтверждаются как исследованиями наших экспертов, так и в отчетах зарубежных лабораторий, а равно и армянскими экологами, мы имеем реальную возможность выиграть такое дело и получить от Армении компенсацию, а ее саму вынудить принять меру по предотвращению дальнейшего загрязнения трансграничных рек, текущих по территориям наших двух стран.

Доктор философии по международному праву Сидги Шевкет, автор haqqin.az

Тяжеловеса спецслужб Германии запустили против Азербайджана

Госсекретарь при министре внутренних дел Германии, кандидат в Бундестаг от ХДС небезызвестный Ханс Георг Маасен призвал запустить проверку «темного прошлого» немецких журналистов из популярного телеканала ARD на предмет прочности и политической благонадежности. Что же подвигло бывшего президента Федеральной службы защиты конституции Германии - особой контрразведывательной службы призвать стражей порядка к закручиванию гаек в демократическом обществе, к тому же накануне значимых сентябрьских выборов? Внимание скандально известного Маасена, видите ли, привлекла «излишняя пропаганда режима президента Ильхама Алиева» в эфире телеканала Norddeutscher Rundfunk (NDR), который отвечает за выпуск новостной программы ARD Tagesschau. Несколько добрых слов в адрес Азербайджана тут же вызвало искреннее возмущение полиция Маасена, внезапно обнаружившего в деятельности журналистов «левое экстремистское течение».

Маасен - большой католик, чем сам Байден, назвал Сноудена предателем, что вызвало бурю критики в германском истеблишменте, Бундестаге и либеральном сообществе. Вовсе не случайно он обратил свое высочайшее внимание на несколько передач и сюжетов о возрастающей роли Азербайджана в региональной системе безопасности на Южном Кавказе. Маасен просто так не включается в игру. Скорее всего, поступил неожиданный звонок из Вашингтона.

Тяжеловес германских спецслужб вспомнил об Азербайджане в разгар нелюбимой для германской элиты и институтов общественного мнения страны общественной обструкции по отношению к немецкой кампании CRONIMET Holding GmbH, замаравшей себя не только сотрудничеством с полукриминальным режимом полевых карабахских командиров, но и целенаправленным загрязнением реки

Охчучай, вызвавшем экологическую катастрофу в освобожденном Карабахе. Индифферентное же отношение к разрастающейся день ото дня проблеме партии «Зеленых», провозгласившей охрану природу доминантной программной задачей, красноречиво свидетельствует о глубине морального и политического разложения немецкой политической элиты. «У нас нет времени для Азербайджана», - бросает вскользь пресс-секретарь парламентской фракции. А вот на уничтожение экосистемы Азербайджана, к тому же в период функционирования нелегитимной оккупационной администрации, у влиятельных немецких предпринимателей нашлось не только время, но и инвестиции. Конечно же, более разумное для правительства Германии и немецкой элиты было бы признать и осудить совершенное преступление в Зангилане. Берлин не только продолжает публично не замечать катастрофические последствия совершенных немецкой компанией экопреступлений, но и пытается вывести из-под удара Гюнтера Пиларски и др. представителей германского капитала. По большому счету, германская политическая элита сохраняет и при каждом удобном случае выражает свой враждебный настрой в отношении азербайджанского правительства. Берлин и общенациональные немецкие СМИ традиционно занимали центральное место в развернутой Соросом, Вашингтоном, коллективным Западом перманентной кампании по огульной дискредитации азербайджанского правительства. Слово по мановению волшебной палочки, в ведущих СМИ Германии выходили в свет сотни публикаций о внутриполитической ситуации страны под названием Азербайджан, не играющей ведущей роли в мировой политике. Это то же самое, если бы все азербайджанские СМИ решились на протяжении нескольких месяцев перелопачивать внутриполитические

проблемы Малайзии, Гватемалы, а может, даже и Перу. Невероятно, но факт - сотни бессмысленных с точки зрения повседневной жизни заглавных панелей в угол немца публикаций об Азербайджане вызывают такой же ропот, раздражение и скулеж. И вот таким образом чертовое колесо немецкого общественного мнения продолжает вращаться вокруг своей оси. Страницы общенациональных СМИ Германии, заполнили едва понятные сообщения из далекого Азербайджана. И это дурное предзнаменование новой информационно-политической войны Берлина против Баку. Вот только в Баку не могут догадаться об истинных мотивах и докопаться до истинных намерений авторов новых берлинских хитросплетений. Может, Берлин отвечает на громкое разоблачение CRONIMET Holding GmbH скучным текстом с заезженной пластинки 2015 года? Или пытается перекричать озвученные в международных организациях обвинения

баритоном Маасена? Или все же дьявольские козни Сороса? А может, как это часто бывает в Германии, обычная политтехнология – просто переключить внимание с коррупционного скандала с закупками медицинских масок, в который успел вляпаться сын преемника Меркель – Армина Лашета, на нарушение неприкосновенных и святых прав человека в далеких Китае, Иране, России и Азербайджане?..

Так или иначе, но тяжеловес германской политики Маасен в разгар мировой напряженности вокруг Афганистана произнес название другой страны - Азербайджан. Так однажды ошибся советский лидер Леонид Брежнев, выступая перед азербайджанской общественностью в Баку. Генсеку великой державы поднесли не те бумаги. Может, Маасену тоже поднесли не те бумаги? Вскоре мы и об этом узнаем.

Эйнулла Фатуллаев, haqqin.az

8-14 iyul 2021-ci il

Bu il sahibkarlara 25 milyon manat güzəştli kredit verilib

Sahibkarlığın İnkişafı Fondundan ayrılan güzəştli kreditlərin 95,7 faizi mikro, kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinin payına düşür. Bu barədə İqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov deyib.

“2021-ci ilin yanvar-may ayları ərzində 339 investisiya layihəsinin maliyyələşdirilməsinə 24,9 milyon manat güzəştli kredit verilib. Bu kreditlər hesabına 770-dək yeni iş yerinin yaradılması nəzərdə tutulur”, - deyə nazir qeyd edib.

Türkiyədən Çinə yük daşıyan növbəti konteyner qatarı Bakı Limanına çatıb

İyunun 28-dən Türkiyədən yola çıxan, Çinə mineral su və şokoladın daşındığı 41 ədəd 40 futluq konteyner qatarı Bakı limanına çatıb. “Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı” QSC-dən bildirilib ki, səhər saatlarında limana çatdıran qatardan vaqonların ümumi yük anbarına boşaldılması işi, operativ şəkildə yerinə yetirilib.

Bu yüklərin sabah limana yan alması nəzərdə tutulan Qazaxıstana məxsus “Barys” gəmisinə yüklənməsi planlaşdırılır. Yüklər Qazaxıstandan da dəmir yolu vasitəsilə Çinə daşınacaq.

Orta dəhliz vasitəsilə daşınan bu yüklər ümumilikdə 8 min 693 kilometr yol qət edərək təyinat nöqtəsinə çatacaq.

Çin Azərbaycan ərazisindən tranzitlə Niderlanda yük daşımağı planlaşdırır

Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanının Strateji Planlaşdırma və İnkişaf Departamentinin rəisi Xudayar Həsənlı deyib ki, son bir neçə il ərzində liman Avropanın iri limanları ilə əməkdaşlığı genişləndirib, bu yaxınlarda isə “Trammo Inc” və Batumi gübrə terminalının sahibi “Wonder-net Express Investment Group” şirkətləri ilə anlaşma memorandumu imzalayıb:

“Avropada əməkdaşlıq etdiyimiz iri limanlara Venlo, Antverpen və digər limanlar daxildir. Gələcəkdə Çin Venlo limanına blok-qatarlarla yük daşımağı planlaşdırır ki, bu qatarlar da tranzitlə bizim limandan keçəcək”.

Departament rəhbəri əlavə edib ki, Bakı limanında reallaşdırılması planlaşdırılan iri layihələr ortamüddətli perspektivdə limanın inkişafını sürətləndirəcək, dayanıqlığını və tranzit potensialını, eləcə də beynəlxalq təşkilatların etimadını artıracaq.

Sabirabad Sənaye Məhəlləsində yeni rezident

“Humix” MMC-yə Sabirabad Sənaye Məhəlləsinin rezidenti statusu verilib və bununla da sənaye məhəlləsinin iştirakçılarının sayı 8-ə çatıb. İqtisadiyyat Nazirliyinin mətbuat xidmətindən bildirilib ki, yeni rezident Sabirabad Sənaye Məhəlləsinin ərazisində bitki mühafizə vasitələri və aqrokimyəvi maddələr istehsal edəcək. İstehsal sahəsində 10 nəfər işlə təmin olunacaq. Qeyd edək ki, 20,3 hektar ərazini əhatə edən Sabirabad Sənaye Məhəlləsində - yun tədarükü, heyvan yemi, hibrid toxum istehsalı, bal və arıçılıq məhsullarının istehsalı və qablaşdırılması, yuyucu və təmizlik vasitələrinin istehsalı və qablaşdırılması və sair sahələr üzrə rezidentlər qeydiyyatda alınıb.

“Total” son 10 ildə ilk dəfə maliyyə itkisilə üzləşib

Dünyanın yeddi nəhəng neft şirkətindən biri olan Fransanın neft-qaz şirkəti “Total Energies” 2020-ci ili 7,2 milyard dollar zərər ilə başa vurub. 2010-2020-ci illər ərzində “Total Energies” ilk dəfə maliyyə itkisi ilə üzləşib. Təqdim edilən hesabatlara əsasən, şirkət 2019-cu ildə 11,3 milyard dollar xalis mənfəət əldə edib.

Şirkət yalnız 2020-ci ilin dördüncü rübündə 891 000 000 dollar mənfəət əldə edə bilib ki, bu da 2019-cu ilin dördüncü rübü ilə müqayisədə 66 faiz azdır.

Şirkət 2020-ci ildə hasilatını təxminən 9 faiz azaldaraq gündəlik 1,3 milyon barel hasilat həyata keçirib. “Total Energies” dövryyəsi də həmçinin 2019-cu ilə nisbətən 32,1 faiz azalıb. Dövryyə 2019-cu ildə 176,2 milyard dollardan 2020-ci ildə 119,7 milyard dollara düşüb.

Şirkətin baş icraçı direktoru Patrik Puyanne bildirib ki, “Total Energies” 2020-ci ildə iki böyük böhranla qarşılaşıb:

“Qlobal səviyyədə enerjiyə olan tələbat ciddi şəkildə təsir edən COVID-19 pandemiyası və neft qiymətinin kəskin səviyyədə aşağı düşməsi şirkətin gəlirlərinə təsir edən əsas iki amil idi”.

Qeyd edək ki, bazar iştirakçıları 2020-ci il qlobal neft sənayesi üçün dağıdıcı bir il kimi qiymətləndiriblər.

ÜST rəhbəri: “Hazırda “Delta” ştammi peyvənd olunmayanlar arasında sürətlə yayılır”

“Hazırda koronavirusun “Delta” ştammi azı 96 ölkədə mövcuddur və peyvənd olunmayanlar arasında sürətlə yayılır. Bunu Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) Baş direktoru Tedros Adanom Qebreyesus brifinqdə bildirib. Onun sözlərinə görə, “Delta” müəyyən edilmiş COVID-19-un ən yoluxucu variantıdır: “Koronavirusun yayılmasının qarşısını almaq üçün bütün mövcud vasitələrdən istifadə etməliyik”.

Avropanın ən varlı və kasıb ölkəsi seçilib

Danimarka Avropa İttifaqının ən varlı ölkəsi seçilib. Hesablamalara görə, Danimarkada ailə aktivlərinin sayı 1.88 milyon kron və ya 300 min dollara çatır.

Bu barədə ölkənin Milli Bankının hesabatında deyilir.

Bununla yanaşı, danimarkalıların qonşu

ölkələrin sakinləri ilə müqayisədə borcları daha çoxdur. Öhdəliklərin böyük hissəsi daşınmaz əmlakla təmin edilmiş bank və ya ipoteka borcları ilə əlaqədardır (təxminən 86%). Ümumilikdə danimarkalıların maliyyə göstəriciləri Aİ-nin orta göstəricilərini üç dəfə üstələyir.

DÜNYA

İslandiya dördgünlük iş həftəsi sınağının nəticələrini açıqladı

İslandiyada sınaq müddətində dördgünlük iş həftəsi tətbiq edilib.

Sınaqda təxminən üç min nəfər və ya ölkənin ümumi işçi qüvvəsinin 1%-i iştirak edib, bu barədə İslandiyanın “Alda” və Böyük Britaniyanın “Autonomy” mərkəzlərinin hesabatında deyilir.

Təcrübə 2015-ci ildən 2019-cu ilə qədər davam edib və qısaldılmış iş həftəsinin tətbiqinin ən böyük sınağı olub. Orada ölkənin müxtəlif sahələrindən – müəllimlərdən xəstəxanalar-dakı həkimlərə qədər – dövlət qulluqçuları iştirak edib.

Sınaqlar iki mərhələdə baş tutub: birincidə 2.5 min nəfər, ikincidə isə 440 nəfər olub. İşçilər əməkhaqqı azaldılmadan müvəqqəti olaraq 40 saatlıq iş həftəsindən 35 və ya 36 saatlıq rejimə keçirilib.

Bütün dəyişiklərə baxmayaraq, nəticədə məhsuldarlıq ya əvvəlki səviyyədə qalıb, ya da artıb. Bununla yanaşı, bütün iştirakçılar stresin və tükenmənin azaldığını, rifahın, o cümlədən iş və şəxsi həyat arasındakı balansın yaxşılaşdığını bildirib.

Həm menecerlər, həm də sırası işçilər bu sınağı “böyük uğur” adlandırıb. Fərqli iş yerlərində uyğunlaşma fərqli qaydada olub. Bəzi hallarda işçilər tapşırıqları başqalarına həvalə etməyi və prioritetləri düzgün seçirdi, digərlərində isə real görüşlər elektron poçtla əvəz edilirdi. Müəlliflər bu məlumatları dünyada dördgünlük iş həftəsinin gələcək sınaqları üçün şablon kimi istifadə etməyi təklif edirlər. “Alda” bu yeni yanaşmanın müntəzəqqi olduğunu söyləyir. Qeyd edək ki, İslandiya dördgünlük iş həftəsini tətbiq edən ilk

ölkə deyil. Bundan əvvəl “Microsoft” da işçilərinin 40%-nin iş saatlarını azaldaraq, bu metodu tətbiq edib. Yeni Zelandiyanın “Perpetual Guardian” şirkəti qısaldılmış iş həftəsinə hələ 2018-ci ildə keçib və bununla da məhsuldarlığını 20% artırıb. Beynəlxalq Əmək Təşkilatının məlumatına görə, qısaldılmış iş həftəsi işçiləri daha məhsuldar və xoşbəxt edir. İslandiya əldə etdiyi nəticələrlə kifayətlənməyəcək: hal-hazırda parlamentdə iş həftəsinin 30 saatadək azaldılmasının işçilərə necə təsir edəcəyi müzakirə edilir.

2024-cü ilədək qlobal təbii qaz hasilatı 6 faiz artacaq

2024-cü ilədək qlobal təbii qaz hasilatı 2019-cu ilin səviyyəsindən 6 faiz artacaq. Bu barədə Beynəlxalq Enerji Agentliyi (IEA) məlumat yayıb.

IEA-ya görə, əsasən Rusiya və

Yaxın Şərqdə, eləcə də ABŞ-in şist qazı istehsalına yeni investisiyalar artımda əsas rol oynayacaq. Yaxın 3 ildə əlavə LNG gücünün böyük əksəriyyəti ABŞ-da istismara veriləcək.

ƏHƏDİN xoşbəxtliyi

- Deyirlər, tək uşaqları aparmırlar, bəlkə maraqlanaq, müraciət edək?

- Ana, nə danışsın? Vətən də təkdir. Başqa Vətənimizmi var? – dedi.

- Səndən başqa kimim var, ay oğul? Mən səninlə nəfəs alıram...

- Ana, mən də sənənlə nəfəs alıram. Amma getməliyəm. Kimdən artıqam? Orda ölənlər, itənlərin anası, atası, övladı yoxdumu? Belə gündə ana dizinə sığınım? Olmaz, ana, olmaz...

- Sənə bir şey olsa...

Oğlu ilə xidmətə yola düşməzdən öncəki söhbətləşməsini xatırlayır Gülnaz xanım. “Sözümü kəsdi “Qismətimdə yaşamaq varsa, yaşayacam, yoxdursa, burda da nəse ola bilər?”, - dedi və üzümədən öpdü.

- Xocalı faciəsi olanda cəbhəyə getmək istəyirdi, 18 yaşı olmamışdı, aparmadılar. Hərbi xidmətdə də onu arxa cəbhədə saxlayırdılar, ailənin tək uşağı olduğu üçün. Özü gedirdi döyüslərə... - kövrəlir Gülnaz ana.

“Elə bildirdim onsuz yaşaya bilmərəm. Yaşadım amma...”

Əhəd Sərhəd qoşunlarında xidmət edirdi. O hərbi xidmətə gedəndə vəziyyət gərgin idi. Valideynləri tez-tez gedir Əhədin yanına. Oğlu haqqında döyüş yoldaşlarından həmişə tərif eşidir.

Komandiri atasına deyir: “Necə övlad böyütmüsüz?! Hamının sevimlisidir. O qədər mərd-dir, qorxmazdır ki! Biz onun tək uşaq olduğunu bildirdik. Onu arxa cəbhədə saxlamaq istəyirdik. Soruşuram: Kim Veysəlliyyə getmək istəyir? “Mən” deyir. Böyük Bəhmənlüyə kim gedər? “Mən” deyir. Horadizə kim getmək istəyir? – deyirəm, yenə “mən” deyir. Əslində bilir ki, onu göndərmək istəmirəm. Amma bizə Əhəd kimi oğullar lazımdır”.

Əhəd ən gərgin nöqtələrə birinci getmək istəyirdi və gedirdi.

Yerli əhalinin əzab-əziyyətini görürdü. Sərhədçi yoldaşlarından olan Əlibalanın xatırladıqları: “19 yaşı vardı, amma ağsaqqalımız idi elə bil. Həmişə öndəydi. Hamıya kömək etməyə hazır idi. Qadınları, uşaqları, yaşlıları döyüş bölgəsindən çıxarmaq lazım gəlirdi. Araz çayından keçməli olurdular. Əhəd uşaqları iki-iki, bəzən üç-üç keçirirdi. Bir neçə dəfə qayıdırdı.”

1993-cü ildə Füzuli, Cəbrayıl, Qubadlı uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak edib.

Sərhədçi idi Əhəd. İmkani olsa, sərhədlərimizi qorumaq üçün sərhəd boyu sərərdi canını... Artıq düşməni də bunu bildirdi. Əhəd onlar üçün keçilməz sərhəd olmuşdu. Onu snayperlə bəşindən vurdular.

Əhəd Firuz oğlu İsgəndərov 1974-cü il iyulun 18-də Bakıda doğulub.

Yasamal rayonundakı 31 nömrəli tam orta məktəbdə təhsil alıb. Onu həmişə anırlar məktəbdə. Müəllimlərinin bir çoxu dünyasını dəyişsə də, onun xatirəsi yaşayır. Əhəd oxuyanda pioner baş dəstə rəhbəri olan Nazilə müəllimə indi də onu sevgilə xatırlayır: “O qədər mədəni, intizamlı, nümunəvi idi ki... Məktəb tədbirlərində iştirak etməyi sevdirdi. Çox məsuliyyətli idi. Heç unutmuram, Yeni ilə hazırlaşdıq. İbtidai siniflər üçün Şaxta baba axtarırdım, Əhədi seçdim. Həvəslə razılaşdı. Geyimlərini özü hazırladı. Anası da bizə kömək edirdi. Elə gözəl Şax-

ta baba papağı hazırlamışdı ki. Bir neçə il Şaxta babamız oldu. İcazə verməsəm də, özü əlavə hədiyyələr alırdı. Uşaqlara hədiyyə verəndə özü onlardan çox sevinirdi. Sevinc doluydu.”

Hərbi xidmətə gedəndə də məktəbə gəlir, müəllimləri ilə görüşür. Bəlkə bir daha görüşməyəcəklərini hiss edib, çox sevdiyi məktəbini, müəllimlərini görmək istəyib?!

Anası deyir ki, müəllimlər də onu çox istəyirdi. İllərdi müəllimlər mənimlə əlaqə saxlayır, xəbərləşir, xatirə tədbirləri keçirirlər. İndi işləyənlər Əhəd oxuyanda işləmirdi. Amma xatirəsini əziz tuturlar. Məktəbin qarşısından keçəndə, müəllimləri görəndə rahatlıq tapıram...

Gülnaz xanımın ürək dolu təşəkkür sözlərindən narahat oldum əslində. Ürəyim sızladı: ay gözəl qadın, gözünün ağı-qarası tək övladını min bir əziyyətlə böyüdən zəhmətkeş ana, biz sənə borcluyuq. Əhədə, əhədlərə borcluyuq – dedim.

29 oktyabr 1993-cü ildə Horadizdə şəhid olur. Ana 28-də gecə yata bilmir. Səhər tezdən cəbhə bölgəsinə yola düşür. Orda ən cəsür, ən qorxmaz bir gəncin snayperlə vurulduğunu eşidir. Oğlu olduğunu bilmədən ağlayır ana bir gənc igidə. Əhədin komandirini tapır ata, ana. Ancaq komandir Əhədin ölüm xəbərini deyər bil-mir, “Əhəd yaralanıb, Bakıya hospitala aparıblar”, – deyir.

Ata, ana tələsik geri dönür...

“Oğlumu çox hörmətlə yola saldılar. Onu Şəhidlər Xiyabanında dəfn etmək istədilər. Razılaşmadım. Özüm Novxanılyam. Bütün qohumlarım ordadır.”

Gülnaz ana bir igid Şəhid anası olması ilə təsəlli tapır illərdir. Sual etmək istəyirəm: “Şəhid ailəsi kimi sizə nə kömək?”

“Kəmalə müəllimə, mən Şəhid anasıyam deyə heç nə üçün müraciət etməmişəm. Etmərəm də. Bunu oğlulumun ruhuna hörmətsizlik hesab edirəm. Arzusu idi Vətəni azad görmək. Vətən uğruna Şəhid olmaq. Elə bilirəm ruhu narahat olar. Hər qələbə xəbərində onun yanına gedirəm, bu xəbəri ona deyirəm. Bilirəm ki, sevinir”, – deyir.

Ana əmindir ki, İndi Novxanıda Şəhidlər Xiyabanında sevinir, rahatlıq tapır Birinci Qarabağ savaşının şəhidləri kimi Əhədin də ruhu. Əhəd başqalarının sevincindən xoşbəxt olurdu. Bütün dünyanı sevinclə qucaqlamaq istəyirdi. İndi Qələbə sevincindən xoşbəxtdir. P.S. Gülnaz xanım isə Sovetskinin köhnə məhəlləsində kiçik, kasıb mənzilində yaşayır böyük ürəyi ilə.

Kəmalə Abiyeva

Azercell-in dəstəylə məktəblilərimiz Beynəlxalq İnformatika Olimpiadasında iki medal qazanıblar

19-25 iyun 2021-ci il tarixlərində Sinqapurda təşkil olunan 33-cü Beynəlxalq İnformatika Olimpiadasında (IOI 2021 Sinqapur) Azercell-in dəstəklədiyi Azərbaycan komandasının üzvləri ölkəmizi növbəti dəfə uğurla təmsil edərək, 2

bürünc medal qazanıblar. 90 ölkədən 351 şagirdin qatıldığı onlayn formatlı müsabiqədə fərqlənən iştirakçılar sırasında Gəncə şəhər M.Əzizbəyov adına 15 nömrəli tam orta məktəbin Əziz Hüseynov və Heydər Əliyev adına Müasir Təhsil Kompleksinin 10-cu sinif şagirdi Səid Nəsimov da olub. Onlar müsabiqənin bürünc medalına layiq görülməklə Olimpiadanın nəticələri yarışmanın Baş Assambleyasında

səsvərmə ilə rəsmiləşib.

Xatırladaq ki, Əziz Hüseynov ötən il də bu olimpiadada uğurla çıxış edərək, bürünc medalə layiq görülməklə, Ə.Hüseynov birdən çox IOI medalı qazanmış ilk həmvətənimiz olub. Səid Nəsimov da bu yarışda ilk dəfə iştirak etməsinə baxmayaraq, uğurlu nəticə göstərmiş.

Azercell şirkəti informatika üzrə istedadlı şagirdlərin aşkar edilməsi və onların inkişafı üçün təşəbbüsləri davamlı olaraq dəstəkləyir. Artıq 2017-ci ildən etibarən məktəblilərimizin Beynəlxalq İnformatika Olimpiadalarına hazırlıq prosesi "Azercell Telekom" şirkətinin dəstəyi ilə həyata keçirilir. Şirkət Azərbaycanın müxtəlif bölgələrindən və paytaxt məktəblərindən onlarla

şagirdin hazırlıq prosesinə cəlb edilməsinə yardımçı olub. Hazırkıdan keçən şagirdlərimiz dəfələrlə məktəb bilik yarışlarında yüksək nəticələr əldə ediblər. İndiyədək azərbaycanlı şagirdlər informatika fənni üzrə bilik yarışlarında 27 medal qazanıblar.

Azercell-in Səyyar Dış və Göz Klinikaları əhaliyə təmənnasız xidmət göstərməyə davam edir

2021-ci ilin ikinci rübündə 400-dən çox xüsusi qayğıya ehtiyacı olan şəxs müayinə və müalicə olunub.

"Azercell Telekom" MMC-nin Səyyar Dış və Göz Klinikaları son üç ayda bütün təhlükəsizlik və gigiyena qaydalarına riayət olunmaqla 400-dən çox aztəminatlı, xüsusi qayğıya ehtiyacı olan şəxsə xidmət göstərmiş.

Belə ki, Azercell-in Səyyar Dış Klinikasında bu ilin ikinci rübü ərzində 166 nəfərə təmənnasız tibbi yardım göstərilib. Aprel ayında klinikanın həkimləri Suraxanı rayonunda şəhid, qazi və aztəminatlı ailələrin övladlarını (46 nəfər) müalicə və müayinə ediblər. May ayında Masazır qəsəbəsindəki 56 sayılı Kəlbəcər tam orta məktəbinin 50-yə yaxın şagirdi müayinədən keçib. İyun ayında isə Gürgən qəsəbəsində xidmətdə olan klinikada 71 uşağın dış problemi aradan qaldırılıb. Ümumilikdə bu ilin ilk yarısında Azercell-in Səyyar Dış Klinikasında 218 nəfər müalicə alıb.

Hesabat dövründə Azercell-in Səyyar Göz Klinikası da öz növbəsində oftalmoloji problemləri olan şəxslərə yardımını əsirgəməyib. Son 3 ayda Azərbaycanın müxtəlif bölgələrinə səyahət edən klinikanın həkimləri 267 nəfərə kömək göstəriliblər. Təkcə iyun ayında 120 xəstə (93 böyük, 27 uşaq) pulsuz müayinə və müalicə olunub. Onlar arasında şəhid və qazi ailələrinin üzvləri, aztəminatlı ailələrin uşaqları, uşaq

və gənclər təşkilatlarının üzvləri də var.

2021-ci ilin əvvəlindən bu günədək klinikanın həkimləri tərəfindən göz problemi olan 372 nəfərə (230 böyük, 142 uşaq) yardım edilib. Bu müddət ərzində klinikanın heyəti Bakı ilə yanaşı, Sumqayıt, Pirallahı və Zirə qəsəbələri, Quba,

Ucar, Kürdəmir rayonu, Siyəzən rayonları, Xudat şəhərində səyyar şəkildə xidmət göstərmiş. Beləliklə, Azercell-in Səyyar Klinikaları bu il ərzində ümumilikdə 600-ə yaxın şəxsə ödənişsiz tibbi xidmət təqdim edib. Qeyd edək ki, "Azercell Telekom" MMC-yə məxsus və 10 ildən çox müddətdə xüsusi qayğıya ehtiyacı olan əhaliyə təmənnasız xidmət edən səyyar klinikalar "Xəzər Qayğıkeşlik Layihəsi" İctimai Birliyinin dəstəyi ilə fəaliyyət göstərir.

Bakcell abunəçiləri “Vətəndaş” tipli “Asan İmza” xidmətindən pulsuz istifadə edəcək

Bakcell abunəçiləri 1 iyul 2021-ci il tarixindən başlayaraq “Vətəndaş” tipli “Asan İmza” xidməti üçün aylıq abunə haqqını ödəməyəcəklər.

Bu imkandan 20 iyun 2020-ci il tarixindən xidmətə qoşulan vətəndaşlarla yanaşı, qeyd olunan xidməti 1 iyul 2021-ci il tarixindən əldə edən bütün vətəndaşlar yararlanıla biləcəklər. Xatırladaq ki, “Vətəndaş” tipli “Asan İmza” xidməti üçün aylıq abunə haqqı 2.50 AZN təşkil edirdi.

Xüsusilə vurgulanmalıdır ki, “Asan İmza” xidmətinin mövcud olan mobil nömrədə aktivləşdirmək olar və yeni nömrənin əldə edilməsinə ehtiyac yoxdur. «Asan İmza» xidmətinin aktiv-

ləşdiyi nömrədən istifadə etdikdə, həmin nömrəyə dövlət qurumları və digər elektron xidmət təchizatçılarından birbaşa olaraq, vacib ismarıqları qəbul etmək mümkün olacaq. Bu xidməti aktivləşdirmək üçün abunəçilər şəxsiyyət vəsiqəsi ilə Bakcell Müştəri Xidmətləri Mərkəzlərindən birinə müraciət etməli və burada «Asan İmza» xidmətinə aktivləşdirərək, «Asan İmza» SIM kartını əldə etməlidirlər. Daha sonra isə SIM kartda

Asan İmza sertifikatlarını aktivləşdirmək üçün Dövlət Vergi Xidmətinin Asan Sertifikat Xidmətləri Mərkəzinə (ASXM) müraciət olunmalıdır.

«Asan İmza» xidmətindən fiziki şəxslər (vətəndaşlar), hüquqi şəxslər və sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxslər, dövlət və özünüidarəetmə orqanlarının nümayəndələri istifadə edə bilirlər.

Qeyd edək ki, “Vətəndaş” tipli “Asan İmza” xidmətinə tamamilə ödənişsiz əsaslarla əldə edən abunəçilər Azərbaycanda dövlət və özəl qurumlar tərəfindən təqdim olunan 1000-dən çox elektron xidmətdən yararlanmaq imkanına malikdirlər.

Təsisçi:

Akademik Ziyad SƏMƏDZADƏ

Baş redaktor:

Aytən SƏMƏDZADƏ

ELMİ-REDAKSİYA ŞURASI:

Ziyad Səmədzadə, Akif Musayev, Vahid Novruzov, Ədalət Muradov, Qüdrət Kərimov, Elşən Hacıadə, Süleyman Qasımov, Mirqasım Vahabov, Bəyalı Ataşov, Məiş Əhmədov, Aydın Hüseynov, Rəsul Balayev,

Müşfiq Atakişiyev, Zəhid Məmmədov, Aytən Səmədzadə, Elşad Səmədzadə

Dizayner:
Lamiyə NƏBİYEVƏ

Redaksiyanın ünvanı:
Əliyev Əliyev küçəsi, 7
Redaksiya: +99412 566 09 60
Faks: +99412 514 14 27
Mühasibatlıq:
+99412 566 63 08

Dərc olunan materiallardakı fikirlər Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir. “İQTİSADİYYAT” qəzetinin kompüter mərkəzində yığılmış və səhifələnmə, “Azərmedia” MMC mətbəəsində çap edilmişdir. Lisenziya: 022201; İndeks: 0355; Tiraj: 1500